

Az Egyesült Királyság könyvtári adatbázis-rendszere

Nagy-Britanniában félidejéhez érkezett az a nagyszabású munka, amelynek végső célja egy országos, számítógépes, könyvtári katalógus kiépítése.

A British Library vezetésével 1980-ban létesített munkacsoport, az *Automatizálási Kooperációs Csoport (Cooperative Automation Group, CAG)* irányítja és fogja össze az Egyesült Királyság egységes könyvtári adatbázisa kialakítására irányuló programot. A CAG célja olyan nemzeti számítógépes könyvtári katalógus létesítése az ország felhasználói számára, amely sokkal több katalógus-rekordot foglal magába, mint a programban részt vevő bármely könyvtár katalógusa.

A CAG értékelése szerint az *Egyesült Királyság Könyvtári Adatbázis-Rendszere (United Kingdom Library Database System, UKLDS)* 1984 végéig üzembe helyezhető. Az UKLDS a British Library és más résztvevő könyvtárak több, mint 4 millió refordját fogja indulásakor tartalmazni, és évi 400 ezer rekordos növekedése várható.

Az UKLDS fő célkitűzései a következők:

- hozzáférés biztosítása a programban részt vevő könyvtárakban katalogizált bármelyik tételről készült bibliográfiai rekordhoz;
- hozzáférés biztosítása az Egyesült Királyság könyvtári állományához, különösen az országos könyvtárközi kölcsönzési hálózat könyvtárainak és szervezeteinek állományára vonatkozó lelőhelyi és egyéb információhoz.

A program szerint a könyvtárak között számítógépkapcsolat létesül, de az UKLDS-hez terminálról is lehet majd kapcsolatot létesíteni. Az online elérést a BLAISE LINE hálózat utóda, a *British Library Bibliographic Services Division* fogja biztosítani valamennyi könyvtár és más információs szervezet számára.

A rendszerben egységes, MARC refordformátum használatát javasolják. A MARC rekordokat a British Library és az egyéb résztvevő könyvtárak készítik el katalógusaikból. Az adatbázis tehát csak egységes rekordokat fog tartalmazni, függetlenül forrásuktól. Az egyes rekordok tartalma azonban változhat a teljes MARC formátum vagy annak egy részformátuma között. Az eredetileg kevesebb adatot tartalmazó katalógus-tételeket kibővítik a rendszerbe építés előtt. A rekordokat azonosító számok, illetve egységes rövidítések révén lehet visszakeresni, de tervezik további keresési kulcsok bevezetését is.

Az UKLDS szolgáltatásait két alapvető alkalmazásra tervezik:

- egy tétel bibliográfiai rekordjának előállítását katalogizálási célokra (vö.: osztott katalogizálás), rendelésre vagy bibliográfiai ellenőrzésre;
- egy tétel lelőhelyének azonosítása referenz vagy könyvtárközi kölcsönzés céljából.

A CAG egyik célja, hogy a bibliográfiai rekordok cseréje ingyenes legyen. Ezért az UKLDS árai csak a rendszer üzemeltetését fogják fedezni. Az alacsony kapcsolati óradíj és a megtalált rekordok számával arányos számlázási rendszer lehetővé teszi az előkalkulációt a felhasználók számára.

/SCHAEFFER, M. T.: United Kingdom Database System = Information Retrieval and Library Automation, 18. köt. 7. sz. 1982. p. 1–2./

/Cooperative Automation Group: Proposals for a UK library database system = Aslib Information, 10. köt. 10. sz. 1982. p. 266–267./

(Roboz Péter)

Felmérő tanulmány az amerikai mérnökök és az információs technológia viszonyáról

A korszerű technikában a műszaki értelmiség két fő csoportját lehet megkülönböztetni: a műszaki élet valamely ágazatában dolgozó műszakiakat és a tudományos kutatókat. Az információigényeket felmérő korábbi tanulmányok készítői alig vették figyelembe ezt a felosztást, és kisebb jelentőséget tulajdonítottak a konkrét technológiai részproblémákkal foglalkozó mérnököknek; a kutatás nagy része a publikált szakirodalom révén megvalósuló információcserére irányult. E hiány pótlására szükségesnek mutatkozott felmérő tanulmányok készítése a *műszakiak komplex információs helyzetéről*.

Ezt a célt szolgálta az amerikai mérnökök információhasználatáról készített munkahelyi felmérés, amelynek az volt a célja, hogy feltárja a műszakiak információátadási, -átvételi hálózatát, konkrét területeken. E kutatómunka fő irányai az alábbiak voltak:

- a mérnökök szerepe a műszaki információk áramlásában,
- a kommunikációs módszerek és a mérnökök által hasznosított információ típusainak megismerése különféle ipari környezetekben,
- az új információs módszerek hatása a mérnökökre és hivatásuk gyakorlására.

A továbbiakban erről a kutatásról és az eredményeként készített felmérő tanulmányról lesz szó.

A módszer

Az 1978-ban elkezdett kutatómunka a szakirodalom megismerésével indult. Ezt különféle gyakorlati területeken dolgozó, 37 műszakival folytatott interjú követte. Végül a munka legfontosabb része következett, a mérnöki társadalom széles rétegeinek bevonása, egy nagyszabású, 2700 műszakira kiterjedő mintavételes felmérés keretében.